

8.4. *Forholdet kommuner/amtskommuner.* En anden forklaring på ønsket om ændring kan ligge i den rivalisering, der på en række punkter er mellem kommuner og amtskommuner. Mange kommuner vil nødvendigvis have amtskommuner som overordnede, hverken som godkendelses- eller klageinstans. Dette fører til vanskeligheder, hvor et sagsområde er af en sådan art, at det berører både amtskommune og kommune, således som tilfældet er på spildevandsområdet. Geografi hører til de fakta, som vanskeligt kan benægtes, og den taler for betydelig amtskommunal indflydelse. Men amtskommunerne kan naturligvis ikke overtage kommunernes spildevandsopgaver.

Hvis man nu fra kommunal side ikke vil finde sig i den hidtidige ordning, må man altså finde på noget, der tilstræber at bevare en række af den i dag eksisterende ordningsfordele uden for store afbræk. Lovforslaget kan også læses således, jfr. afsnit 7.

8.5. Takt tillader imidlertid tilsyneladende ikke, at disse ting siges blot nogenlunde forståeligt i lovforslaget. Det gælder både 8.2. (ministeren tæer) og 8.4. (de kommunale tæer). Man er derfor endt i en ganske kortfattet fiktiv begrundelse af planteoretisk art.

Begrundelsen for forslaget kan som påvist vanskeligt være den officielt anførte – selv dogmatikere vil næppe tro herpå. Et bud er, at både 8.2. og 8.4. indgår som ikke uvæsentlige ingredienser i den reelle motivering.

9. Forsøg på en sammenfatning.

9.1. Det vil af denne udredning ses, at der i spørgsmålet om kommunale spildevandsplaners tilblivelse ligger en række reelle problemer. Dem bør der gøres rede for, og en begrundelse for ændringer kan ikke erstattes af en henvisning til kommuneplanlovens § 8. De væsentligste *fysiske* problemer vedrører recipientbeskyttelsen, men også grundvandsbeskyttelse indgår, nemlig hvor nedsivning kan komme på tale. Disse spørgsmål taler for betydelig amtskommunal indflydelse også på den kommunale planlægning, antagelig noget, der giver klarere kompetence end blot at skulle »påse«.

9.2. Der er også store *økonomiske* spørgsmål involveret, både for kommunerne og for grundejerne.

Grundejerne kan groft inddeles i 3 grupper: 1) byboere, der klart skal være deltagere i omfattende fælles kloakeringer, og 2) landmændene, der ofte kan holdes helt udenfor. Disse grupper klager heller ikke i dag. Den 3) gruppe er den prekære: beboere af mindre landsbyer og sommerhusejere, fordi det er her, der kan blive tale om såkaldte alternative løsninger, alt efter stedets natur (geologi) og økonomiske forhold. Er jorden overhovedet egnet til nedsivning? Findes der allerede nedsivningsanlæg, der fungerer godt og er lovlige? Skal der alligevel gå fælles ledningsanlæg forbi det pågældende område? I stillingtagen til disse spørgsmål skal kommunen selvsagt have meget betydelig indflydelse. Visse kommunale skøn bør normalt ikke underkendes, men hvor går grænsen for en rimelig beskyttelse af berørte grundejere i gruppe 3?

Hvis grundejerne i denne 3. gruppe skal have anden beskyttelse end retten til at protestere, hvordan skal denne beskyttelse da indrettes? Det må her erindres, at sommerhusejere ikke er vælgere i kommunen og derfor ikke kan gøre politisk indflydelse gældende. De har derfor særligt behov for beskyttelse gennem klage.

9.3. Det er meget lidt tilfredsstillende, at de realiteter, der måske skal findes en anden løsning på end den nuværende, skal være pakket så godt ind.

Klagesager er i dag på mange områder talrige og besværlige. Balancen mellem kommuner, amtskommuner og stat kan i dette spil være svær at finde, efter at kommunerne ved kommunalreformen er blevet den almindelige øvrighed. Man er altså nu kommet så vidt, at man i officielle aktstykker praktisk talt opgiver at tage realiteterne som udgangspunkt. Stadsingeniører og amtsvandinspektører forstår jo nok disse realiteter, og det forholder sig nok også sådan, at departementerne og de kommunale organisationers sekretariater samt nogle få andre kan tolke det anvendte mandarinsprog, men er det nok?

Forenkling, præcisering, udbygning, koordination – hvad *handler* det om?

10. To efterskrifter.

10.1. *Efterskrift om regionplaners bindende kraft.*